

KwaliGeit veranderd: nauwer contact met dierenarts

Tekst en foto: Wilma Wolters

KwaliGeit voldeed niet aan de Europese regels. Dat was al langer bekend, maar inmiddels is er een nieuwe invulling van het kwaliteitsborgingsprogramma. Een nauwere samenwerking tussen geitenhouder en dierenarts vormt nu de basis voor het leveren van melk van gezonde dieren.

Het COKZ is namens de nVWA toezichthouder op de EU-regels rondom zuivel, en deze instantie komt dan ook controles uitvoeren bij de melkverwerkers. Het COKZ gaf aan dat de Europese hygiëneverordening (zie kader) onvoldoende werd gedekt door het KwaliGeit-programma. Er zou onvoldoende zicht zijn op de gezondheidstoestand van individuele geiten. Daarom is het KwaliGeit-protocol gewijzigd.

Banden met dierenarts aanhalen

Aan de basis van de wijzigingen in KwaliGeit staat een overeenkomst die elke geitenhouder dient te sluiten met één dierenarts. Die overeenkomst schetst de rolverdeling tussen geitenhouder en dierenarts zoals zij die met elkaar afspreken, en beschrijft de verantwoordelijkheden van beide personen. In het vernieuwde KwaliGeit veranderen die

verantwoordelijkheden. Zo dient de dierenarts minimaal eenmaal per kwartaal een bedrijfsbezoek te doen en dient er een bedrijfsspecifiek behandelplan aanwezig te zijn. De tabel toont de verantwoordelijkheden van zowel dierenarts als geitenhouder. Om dierenarts en geitenhouder te helpen bij deze nieuwe invulling van KwaliGeit zijn er op www.kwaliGeit.nl en op www.qclip.nl voorbeeldformulieren beschikbaar van een bedrijfsspecifiek behandelplan, een bezoekverslag en een overeenkomst tussen geitenhouder en dierenarts.

Antibiotica – inpassen in KwaliGeit

In het kader van de antibioticadiscussie komt de nieuwe invulling van KwaliGeit op een goed moment. Bij het opstellen van het bedrijfsspecifiek behandelplan kunnen dierenarts en geitenhouder de gelegenheid aangrijpen om het antibioticagebruik te bespreken. Jeannette van de Ven (voorzitter LTO Melkgeitenhouderij) hierover: "Iedereen vindt wel iets van het antibioticagebruik en vooral de grote landbouwsectoren worden hierop aangekeken. Maar door het afgelopen jaar ligt ook de geitenhouderij onder de loep. De grote sectoren (rundvee, varkens, pluimvee en kalveren) hebben een plan van aanpak opgesteld om het antibioticagebruik te verminderen. Hoewel de geitenhouderij dit convenant niet heeft ondertekend, gaan mensen toch vragen welke inspanningen de geitenhouderij levert. En ik denk dat wij ons dat ook moeten afvragen, en dat wij er ook actief mee bezig moeten." Het project 'Zicht op gezonde dieren' bekijkt het antibioticagebruik in de geitenhouderij en welke alternatieven er zijn. "Het antibioticagebruik in

de geitenhouderij is in vergelijking met andere sectoren niet hoog. Maar als de opfok wordt meegerekend, verdubbelt de dierdagdosering. Elk bedrijf kent elk jaar een verminderde weerstand en een bulk aan antibioticagebruik rondom het lammeren en vlak daarna", aldus Van de Ven. En dus zouden we moeten zorgen voor minder aflammingen? "Als dat lukt, zou het mooi zijn. Misschien moeten we de bokken op het eigen bedrijf afmesten. Dan vinden er minder samenvoegingen van dieren plaats, is er minder stress en dus minder antibiotica nodig." Aan de andere kant betekent dat natuurlijk extra

kosten: er is meer melk en ook ruwvoer nodig en meer ruimte om de bokjes te kunnen houden. Ook Hugo de Groot van de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde vindt dat de afspraken die dierenarts en geitenhouder maken in het kader van KwaliGeit, gericht zouden moeten zijn op vermindering van het gebruik van antibiotica. "Lastig voor geitenhouders en hun dierenartsen is dat er in Nederland slechts één antibioticum geregistreerd is voor geiten. Het toepassen van antibiotica leidt vroeg of laat tot ongevoeligheid van bacteriën. Als er dan maar één middel

gebruikt mag worden, is de kans groter dat er sneller ongevoeligheid optreedt", aldus De Groot. De dierenarts heeft wel de mogelijkheid om een antibioticum voor te schrijven dat geregistreerd is voor een andere diersoort of in een andere lidstaat van de EU. Maar denk in ieder geval over het antibioticagebruik na, wil De Groot maar aangeven. "Kijk dan niet alleen naar het medicijn op zich, maar ook naar de huisvesting van de dieren. Is die goed, dan hoeft een ziekte misschien helemaal niet voor te komen en is medicijngebruik niet nodig." ✓

De hygiëneverordening

De EU-verordening waarin de specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong worden voorgeschreven, is een lange tekst. Het deel waarvan het COKZ zegt dat het onvoldoende werd gedekt door KwaliGeit, luidt als volgt:

Rauwe melk moet afkomstig zijn van dieren:

- die geen symptomen vertonen van een besmettelijke ziekte die via melk op de mens kan worden overgebracht;
- die in een goede algemene gezondheidstoestand verkeren, geen ziekteverschijnselen vertonen die zouden kunnen resulteren in besmetting van de melk en, in het bijzonder, niet lijden aan aandoeningen van de voortplantingsorganen waarbij afscheiding plaatsvindt, aan darmontsteking waarbij diarree en koorts optreden of aan een zichtbare uierontsteking;
- die geen uierlaesies vertonen waardoor de melk kan worden aangetast;
- waaraan geen verboden stoffen of producten zijn toegediend of dieren die geen illegale behandeling in de zin van Richtlijn 96/23/EG hebben ondergaan;
- waarvoor in het geval van toediening van toegestane stoffen of producten de daarvoor voorgeschreven wachttijd in acht is genomen.

Verantwoordelijkheden binnen nieuwe KwaliGeit

Dierenarts	Geitenhouder
Bezoekt het bedrijf minimaal een keer per kwartaal.	Zorgt dat de dierenarts minimaal eenmaal per kwartaal het bedrijf bezoekt.
Schrijft een verslag van alle bezoeken aan het bedrijf.	Bewaart alle verslagen van dierenartsbezoeken.
Stelt het bedrijfsspecifieke behandelplan op en is dus verantwoordelijk voor de inhoud ervan. De inhoud stelt hij/zij vast op basis van het diergezondheids- en managementbeeld van een bedrijf en is gebaseerd op de meest recente versie van het Formularium Geiten (versie juni 2011, laatst gewijzigd op 23 juni 2011).	Stelt de dierenarts op de hoogte van: <ul style="list-style-type: none"> • de gezondheid van de dieren; • verschijnselen van zeer besmettelijke dierziekten; • aanwijzingen bij dieren en producten die de volksgezondheid en voedselveiligheid in gevaar kunnen brengen; • toepassing en registratie van het gebruik van diergeneesmiddelen; • niet voldoende werkende diergeneesmiddelen.
Het bedrijfsspecifieke behandelplan wordt minimaal eenmaal per jaar geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.	Behandelt zieke dieren tijdig of laat deze tijdig behandelen.
Beslist tot voorgeschreven behandelingen op basis van de Good Veterinarian Practice voor voedselproducerende dieren.	Neemt diergeneesmiddelen uitsluitend af van de dierenarts waarmee de overeenkomst is gesloten.
Schrijft diergeneesmiddelen voor en past deze toe conform het bedrijfsspecifieke behandelplan.	Bewaart en past diergeneesmiddelen toe conform het bedrijfsspecifieke behandelplan.